

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar – idéburen välfärd

Diarienummer: Fi2019/04187/'K

Studieförbundet Vuxenskolan är en av de största och ledande studieförbunden i Sverige och vår verksamhet är mångfacetterad. Varje år når vi genom vår folkbildningsverksamhet över 200 000 unika individer i landets alla kommuner. Utöver det finns vi del i projekt, IOP:er och andra samarbeten ihop med så väl kommuner och regioner som andra vård- och välfärdsaktörer.

Men vi kan och vill göra än mer!

Vårt remissvar utgår från perspektivet att inte blanda ihop den fria och genom Folkbildningsrådets mandat och uppdrag, reglerade folkbildningsverksamheten med idéburen välfärd och de uppdrag och kontrakt som det innebär.

Utifrån det perspektivet lämnar vi här följande svar.

Kap 3 Utredningens avgränsning av begreppet välfärd

- Studieförbundet Vuxenskolan avstyrker att folkbildningens verksamhet som helhet ska innefattas i begreppet välfärd.

Det är viktigt att konsekvenserna av utredningens förslag inte blir den att all verksamhet som föreningen bedriver, kategoriseras som välfärdsverksamhet, i likhet med utredningens exempel kring idrottsföreningar eller kulturföreningar. Detta förhållningssätt, att det är de tjänster som de idéburna organisationerna på olika sätt tillhandahåller medborgare på uppdrag av eller med finansiering från det allmänna, som ska kategoriseras som välfärdsverksamhet och inte hela föreningen.

”om organisationer inom dessa områden bedriver verksamhet som omfattas av någon av punkterna nedan, till exempel när idrottsföreningar eller kulturföreningar bedriver verksamhet som ska främja integration, kommer däremot den verksamheten att ingå i det utredningen betraktar som välfärdsverksamhet” (sidan 51)

Då måste också definitionen av utbildningstjänster hanteras så att den ordinarie folkbildningsverksamheten som t ex vi som studieförbund bedriver inte ska klassas som välfärdsverksamhet. Utan först när vi bedriver uppdrag inom t ex IOP eller upphandlade tjänster, ska följa den logik som utredningen föreslår.

Folkbildningen är en del av utbildningstjänster precis som utredningen föreslår, men vi har också en omfattande kulturverksamhet. Kopplingen mellan just kultur och bildning är en central del av Studieförbundet Vuxenskolan och folkbildningens idé och syfte. Den demokratiska uppbyggnaden och viljan till ett bredare deltagande i kultur och bildning för många människor är central, när vi planerar och genomför verksamhet.

Folkbildningen är fri och frivillig och styrs därför av deltagarna i varje studiecirkel. Att då hävda att den fria folkbildningen är en välfärdstjänst går inte. Studiecirkeln handlar till mångt och mycket om att människor delar något, och vet tillsammans, det är en nyckelfaktor för vårt bidrag till samhället, men inte en välfärdstjänst.

Kap 5 Förslag till en tydlig definition av idéburna aktörer i välfärden

- Studieförbundet Vuxenskolan ställer sig bakom utredningens förslag till definitionen av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

Vi ser mycket positivt på att ansvaret inte hamnar på enskild myndighet eller aktör, att i det enskilda fallet göra en bedömning av om kriterierna är uppfyllda. Om så vore fallet skulle det medföra en stor osäkerhet och en stor risk för godtycklighet. Även en risk för klåfingrighet eller försök till påverkan för att passa in i mallen riskerar då att förekomma.

- Studieförbundet Vuxenskolan ställer sig bakom utredningens förslag till registrering, och framhåller vikten av att aktivt hålla nere avgifternas storlek.

Det är lätt att utgå från att det är stora organisationer som kommer ansöka om registrering, där avgiftens storlek spelar mindre roll. Men lokalt handlar det sannolikt också om mycket små ideella föreningar som saknar både administrativ personal och ekonomi för den typen av avgifter.

Kap 5 utredningens bedömningar och förslag beträffande idéburet offentligt partnerskap

- Studieförbundet Vuxenskolan vill ytterligare problematisera utredningens förslag att inte reglera IOP i lag.

Det finns idag en stor osäkerhet kring IOP, när och hur det kan tillämpas. Uppfattningen i kommuner och regioner är att det är upphandlingskontoret som har ansvaret för bedömning och sista ordet. Där råder ofta inställningen att om det inte uttryckligen är lagligt, så kan det vara olagligt och då vågar de inte gå vidare i processen. Detta är mycket hämmande för så väl processen som att få fler idéburna aktörer i välfärden.

Att lagstifta om IOP, även om lagstiftningen i sig skulle vara mer av informerande karaktär, skulle då kunna ha ett positivt signalvärde och ge stöd till kommuner och regioner för att nå målsättningen om en ökad andel idéburna aktörer i välfärden.

Vi välkomnar så klart den av utredningen framtagna vägledningen, och ser med fördel att det är Upphandlingsmyndigheten som får uppdraget att förvalta och

utveckla vägledningen, för att tydligare koppla samman kunskapen kring IOP med upphandling.

Kap 8 Utredningens bedömningar och förslag rörande offentlig upphandling

- Studieförbundet Vuxenskolan ställer sig bakom utredningens förslag om en möjlighet att reservera kontrakt till idéburna aktörer ska införas i 19 kap. LOU.

Det är också viktigt att genomföra de av utredningen föreslagna riktade informationsinsatser gentemot idéburna aktörer och upphandlande myndigheter. Sådana insatser behöver både kommunicera målet att öka idéburna aktörers andel men också kring formerna hur ett undantag ska tolkas och genomföras.

Den informationsinsatsen måste således också tydliggöra hur upphandlingen kan utformas så att den underlättar för idéburna aktörer och hur bedömningen görs för att ta tillvara de idéburna aktörernas särart och det mervärde de ger.

Kap 9 Utredningens bedömningar och förslag rörande valfrihetssystem

- Studieförbundet Vuxenskolan uppmuntrar utredningens bedömning att det både är möjligt och lämpligt att vid information till enskilda om leverantörer i ett valfrihetssystem lämna information om att en leverantör är en registrerad idéburen aktör.

Detta är viktigt både utifrån att ta tillvara de idéburna aktörernas särart och det mervärde vi ger, men också utifrån att nå målsättningen om en ökad andel idéburna aktörer i välfärden.

Kap 10 Andra områden där definitionen av idéburna aktörer kan användas

- Studieförbundet Vuxenskolan vill ytterligare problematisera utredningens bedömning gällande bidragsgivning

Det är uppenbart att det finns flera användningsområden av definitionen av idéburna aktörer, flera exempel nämns i utredningen. Det bör dock påpekas att det en ökad användning av definitionen kan öka den administrativa bördan om det börjar användas vid bidragsgivning som idag fungerar, utan register och utan det extra arbete som det medför. Den risken bör utredningen beröra och stävja.

Ulrika Heie

Ordförande, Studieförbundet Vuxenskolan

